

VERSLAG

SYMPOSIUM

‘AOW als basisinkomen?’

Organisatie: Wetenschappelijk Bureau 50PLUS

Datum: zaterdag 29 september 2018

Locatie: Sociëteit De Vereeniging/Mammoni Eten en Drinken te Utrecht

Aanwezig: 56 deelnemers

Fotografie: Geert van Tol

Het symposium van Wetenschappelijk Bureau 50PLUS was erop gericht om twee voorstellen voor een mogelijk basisinkomen voor ouderen aan een breed publiek te presenteren, en wel:

1. Garantie-inkomen

2. Basisinkomen voor Ouderen (BIO)

Allereerst presenteerde Tweede Kamerlid Corrie van Brenk (50PLUS) haar bevindingen vanuit de Werkgroep Uniform Onvoorwaardelijk Basisinkomen. Deze werkgroep vanuit de fractie van 50PLUS onderzocht bestaande literatuur, en voerde rondetafelgesprekken met deskundigen; vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, het Centraal Plan Bureau, leden van 50PLUS, onderzoekers en hoogleraren. De werkgroep concludeerde dat een garantie inkomen in dit geval een goed voorstel zou zijn om de periode tussen werkloosheid op oudere leeftijd en het ingaan van de AOW te overbruggen. Een garantie inkomen zou moeten voorkomen dat iemand onder het

Corrie van Brenk

bestaansminimum zakt. Concreet betekent dit dat een bestaande uitkering, zoals de bijstand, dan wordt omgebouwd tot een garantie inkomen dat hoger ligt dan de bijstand. Tijdens de werkloosheidsperiode blijft de 'tegenprestatie' van verplicht solliciteren, maar zou de overheid meer maatwerk moeten bieden om de kansen van de werkloze op de arbeidsmarkt ten volle te benutten. Daarnaast krijgen mensen een garantie inkomen op bijstandsniveau met zo min mogelijk regels en verplichtingen. Na een werkloosheidsperiode (bijv. van 2 jaar), zou dan een garantie inkomen ingaan tot het moment waarop de AOW in zou gaan. Het garantie inkomen gaat uit van de gedachte dat mensen intrinsiek bereid zijn om nuttig bezig te zijn in die tussenliggende periode (bijv. door verrichten vrijwilligerswerk). Het vormt zo een goede oplossing voor een aantal problemen, zoals bijv. de langdurige werkloosheid onder ouderen, stress en daarmee gepaard gaande zorgkosten.

Het tweede voorstel was het Basisinkomen voor Ouderen (BIO). Professor Harrie Verbon, hoogleraar Tilburg School of Economics and Management presenteerde de onderzoeksresultaten 'Een voorstel voor en basisinkomen voor ouderen'. Uit zijn werk bleek dat de AOW al jaren niet welvaartsvast is, en dat de positie van ouderen op de arbeidsmarkt de afgelopen jaren is verzwakt geraakt, mede door het verhogen van de AOW leeftijd naar 67 jaar. Ook is de arbeidsparticipatie van oudere leeftijdscohorten betrekkelijk laag, deels doordat ouderen uitvallen wegens zware beroepen, deels doordat werkgevers oudere werknemers als 'te duur' beschouwen. Het Basisinkomen voor Ouderen (BIO) zou hiervoor een duurzame oplossing kunnen zijn.

Het basisinkomen voor ouderen (BIO) zou als volgt werken: Iedereen ouder dan 60 (of 65) jaar krijgt individueel recht op BIO, bijvoorbeeld € 1.000,- per maand, waarbij er rekening wordt gehouden met verblijfs geschiedenis en de samenlevingsvorm. De belangrijkste elementen zijn dat men mag doorwerken als men dat wil (= recht), maar dat zij ook mogen stoppen met werken als zij dat zouden willen. Mensen in zware beroepen, die nu feitelijk langer moeten werken dan zij (fysiek) kunnen, zouden hierbij gebaat zijn. Een tweede punt is dat voor werkgevers oudere werknemers weer aantrekkelijker worden. Werkgevers mogen rekening houden met het BIO bij de bepaling van het brutoloon. De overheid betaalt in dit scenario dus al 1000 euro aan de werknemer. Deze loonsubsidie zorgt ervoor dat de werkgever nu 1000 euro minder aan werknemers hoeft af te dragen om tot hetzelfde salaris te komen. De werkgever kan het voordeel van de loonsubsidie zelfs delen met de werknemer als hij dat zou willen. Een dergelijk voordeel zou ook de overheid weer geld opleveren in de vorm van belastingen. Er kan zo meer vraag naar ouderen ontstaan: waarbij een deel van de uitgaven van de BIO dus zelfs terugkeert richting de overheid.

Harrie Verbon

Het BIO hoeft de schatkist niet veel te kosten, volgens de berekeningen van Verbon. Wanneer de leeftijd op 60 jaar zou worden gezet, zitten de kosten ergens tussen 3,6 miljard (uitgaande van de positie dat het BIO geen enkel effect op arbeidsparticipatie heeft) en baten van 4,4 miljard euro (uitgaande dat de arbeidsparticipatie enorm toeneemt). De waarheid zal in het midden liggen en voor de overheid verwaarloosbaar zijn. Interessant wordt het wanneer de kosten op 65 jaar zouden

worden gezet (basisinkomen start op 65 jaar; vgl. AOW terug naar 65 jaar), dan kost het de overheid netto 0 euro volgens de berekeningen. De conclusie luidt dan ook dat het BIO rechtvaardig is omdat ouderen (met zware beroepen) eerder met pensioen kunnen. Zij kunnen zelf goed inschatten of zij door kunnen werken of niet. Het BIO is verder goed voor de economie omdat de arbeidsparticipatie van ouderen kan stijgen. Tenslotte is het BIO goed voor de schatkist en hoeft niet veel te kosten.

Conclusie

Zowel het garantie inkomen als het basisinkomen voor ouderen blijken realistische, haalbare scenario's. Corrie van Brenk vindt het basisinkomen voor ouderen een interessante theorie maar constateert ook dat er in Den Haag nog weinig draagvlak voor is. Het lijkt er bovendien op dat in de samenleving men verder is met de wens om dit te omarmen dan in de politieke stolp in Den Haag. Duidelijk is dat een bredere discussie wenselijk is om dit soort haalbare initiatieven en varianten van een basisinkomen maatschappelijk onder de aandacht te brengen. 50PLUS moet het voortouw nemen in deze discussie en het onderwerp waar mogelijk agenderen.

Dagvoorzitter Maurice Koopman

Meer informatie:

[Link naar animatie film Basisinkomen voor Ouderen](#)

[Link naar PowerPoint presentatie Harrie Verbon](#)

[Link naar Paper Basisinkomen Harrie Verbon](#)

